

Bijlage 4: Toelichting Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten HHNK

Behorende tot Overeenkomst als genoemd in Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (BIO) Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 2026.

Aanleiding

Integriteit is een kernwaarde van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Wij willen voorkomen dat wij direct of indirect, niet-integere partijen faciliteren of financieren. Om dit te borgen is het nodig duidelijk vast te leggen hoe wij omgaan met integriteitsrisico's bij overeenkomsten en samenwerkingen.

De Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (BIO) en de bijbehorende integriteitsverklaring zijn ontwikkeld om invulling te geven aan dit beleid in het privaatrechtelijke domein. Daarbij sluiten we aan bij de mogelijkheden die de Wet Bibob biedt, onder andere bij vastgoedtransacties en aanbestedingen. Deze toelichting legt uit waarom de BIO is opgesteld, hoe deze zich verhoudt tot de Wet Bibob en hoe HHNK de beleidsregel in de praktijk toepast.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt is dat HHNK uitsluitend zaken wil doen met integere partijen. Screening gebeurt risico gestuurd. Dat wil zeggen dat er zorgvuldig gekeken wordt naar signalen die aanleiding kunnen geven tot nader onderzoek. Op die wijze wordt voorkomen dat zowel HHNK als de samenwerkingspartners niet onnodig administratief worden belast.

De BIO vergroot de transparantie naar de markt. Ondernemers en samenwerkingspartners weten vooraf hoe HHNK naar integriteit kijkt en wat daarvan wordt verwacht. Ook biedt het beleid ruimte voor een open gesprek over integriteitskwesties wanneer die zich voordoen.

Het weren of beëindigen van samenwerking met een partij is altijd een uiterste maatregel (ultimum remedium). HHNK handelt hierbij volgens de beginselen van behoorlijk bestuur, zoals proportionaliteit, waarbij de maatregel moet passen bij de ernst van het risico.

Uitleg producten

De Wet Bibob

De Wet Bibob (Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) geeft overheden de bevoegdheid om de integriteit van (potentiële) contractspartijen te onderzoeken, bij beschikkingen, vastgoedtransacties en overheidsopdrachten. Hoewel de Wet Bibob ook toepasbaar is op vastgoedtransacties en overheidsopdrachten, biedt zij met name stevige handvatten bij publiekrechtelijke beschikkingen, zoals vergunningen en subsidies. Bij privaatrechtelijke overeenkomsten, zoals aanbestedingen en vastgoedtransacties, staat HHNK juridisch minder sterk wanneer integriteitszorgen aanleiding geven om een overeenkomst niet aan te gaan of te beëindigen.

De beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob HHNK

Deze beleidsregel maakt inzichtelijk hoe HHNK de Wet Bibob toepast. Het doel is transparantie richting betrokken partijen.

De beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (BIO)

De BIO vult het integriteitsbeleid van HHNK verder in. Zij beschrijft hoe integriteitsrisico's bij het aangaan en uitvoeren van privaatrechtelijke overeenkomsten worden voorkomen en beheerst.

Integriteitsverklaring

Bij het aangaan van een overeenkomst ondertekent de partij een integriteitsverklaring. Daarmee verklaart zij zich te houden aan de BIO en de Wet Bibob. De verklaring maakt het mogelijk om, indien later integriteitsrisico's blijken een Bibob-onderzoek uit te voeren en in het uiterste geval eventueel tot een beëindiging van de samenwerking te komen.

Toepassingsbereik

De BIO geldt voor alle privaatrechtelijke rechtshandelingen van HHNK. HHNK wilt in geen enkel domein niet-integere partijen faciliteren.

Het beleid geldt onder meer voor:

- het aangaan van overeenkomsten (al dan niet na een gehouden aanbesteding of afgesloten vastgoedtransactie);
- vastgoedtransacties (zoals o.a. verkoop, aankoop, erfpacht, verhuur en erfdienstbaarheden);
- het verstrekken van leningen of garanties;
- het vestigen van zekerheden (zoals hypotheek of pand);
- het vervreemden of bezwaren van rechten;
- het aanvaarden van legaten of erfenissen.

Het begrip overeenkomst wordt in de BIO dan ook breed uitgelegd. Alle privaatrechtelijke rechtshandelingen vallen eronder.

Integriteitsverklaring gedurende de looptijd van de overeenkomst

Tijdens de looptijd van een overeenkomst kan zich een nieuw integriteitsrisico voordoen of een reeds bestaand integriteitsrisico aan het licht komen. In die gevallen is het wenselijk om hierover het gesprek aan te gaan en zo nodig maatregelen te nemen. De integriteitsverklaring voorziet hierin.

Met de integriteitsverklaring wordt op een transparante manier aangegeven wat HHNK in het kader van integriteit van haar wederpartij verwacht en welke middelen het hoogheemraadschap in het uiterste geval ter beschikking staan. HHNK biedt de wederpartij daarbij de mogelijkheid om op eventuele maatregelen te reageren.

Werking van de BIO op overeenkomsten die in het verleden zijn gesloten

De BIO treedt niet met terugwerkende kracht in werking. Overeenkomsten waarin niet is verwezen naar integriteitsbeleid of waarin geen integriteitsverklaring is opgenomen worden niet geraakt door het in werking treden van de BIO.

Wijze van integriteitsbeoordeling

Screeningsmethodiek

Het hoogheemraadschap beoordeelt partijen op integriteit aan de hand van een risico gestuurde screeningsmethodiek. Dit betekent dat niet iedere aanvraag wordt getoetst; een screening wordt uitgevoerd wanneer het valt binnen bepaalde risico-categorieën.

Wanneer een screening aan de orde is, start deze met een quickscan. Hierbij wordt de door de partij aangeleverde informatie, waaronder de integriteitsverklaring, gecontroleerd en wordt gekeken naar openbare bronnen zoals media, het handelsregister van de Kamer van Koophandel en het Kadaster.

De uitkomsten hiervan kunnen aanleiding geven tot het stellen van aanvullende vragen en/of tot signalen dat een Bibob-onderzoek noodzakelijk kan zijn. De screening kan dus worden opgeschaald als hiertoe aanleiding is.

Indien de resultaten van de quickscan daartoe aanleiding geven, kan vervolgens een meer diepgaande toets worden uitgevoerd door de Bibob-coördinator van het hoogheemraadschap. Binnen de wettelijke kaders kan dan een Bibob-advies worden aangevraagd bij het Landelijk Bureau Bibob (LBB) of kunnen via het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) relevante gegevens worden opgevraagd.

Koppeling begrip integriteit met de uitsluitingsgronden

In de Aanbestedingswet zijn regels opgenomen om niet-integere partijen uit te sluiten van deelname aan overheidsopdrachten. Deze zogenoemde verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden zijn ook opgenomen in de BIO.

Bij de verplichte uitsluitingsgronden geldt dat HHNK verplicht is een partij uit te sluiten wanneer deze onherroepelijk is veroordeeld voor bepaalde strafbare feiten.

De facultatieve uitsluitingsgronden geven HHNK de bevoegdheid, maar niet de plicht, om een partij uit te sluiten. Hierbij gaat het om open normen, zoals het begaan van een ernstige fout in de beroepsuitoefening of een overtreding van beroepsregels.

In de BIO is vastgelegd hoe HHNK deze open begrippen toepast. Om duidelijkheid en gelijke behandeling te waarborgen, hanteert HHNK dezelfde integriteitscriteria als in het aanbestedingsrecht. In het privaatrechtelijke domein, zoals bij vastgoedtransacties of andere overeenkomsten, heeft HHNK door middel van de BIO en integriteitsverklaring meer ruimte om integriteitsrisico's te betrekken bij haar afwegingen.

Integriteit en vastgoedtransacties

De vastgoedmarkt is kwetsbaar voor misbruik. HHNK verricht jaarlijks meerdere vastgoed- en grondtransacties en wil voorkomen dat daarbij niet-integere partijen worden gefaciliteerd.

Sinds de wetwijziging van 1 juni 2013 kunnen overheden de Wet Bibob ook toepassen op vastgoedtransacties. De BIO sluit hierbij aan en legt beleidsmatig vast hoe HHNK dit instrument inzet. Zo wordt zorgvuldig en transparant beoordeeld met wie wij vastgoedtransacties aangaan.